

**„REWITALIZACJA PUSTYNI
BŁĘDOWSKIEJ W ZAKRESIE
OCHRONY SIEDLISK
NAPIASKOWYCH
W OBSZARACH NATURA
2000 – LIFE+”**

for Robert Wróblewski

Pustynia Błędowska
400 milionów lat wcześniej

PRZESZŁOŚĆ GEOLOGICZNA

Intruzja skał magmowych, zawierających rudy cynku,
ołowiu
i żelaza - podstawą działalności górniczej

PRZESZŁOŚĆ GEOLOGICZNA

Powstanie zjawisk krasowych w okolicach Klucz

- ❖ **Złodowacenie Odry**
- ❖ **złagodzenie warunków klimatycznych i ocieplenie.
Początek wkroczenia roślinności.**

ANTROPOGENICZNE PRZYCZYNY POWSTANIA PUSTYNI BŁĘDOWSKIEJ

- ❖ Eksploatacja **rud ołowiu i srebra**. Piece hutnicze – **opalone węglem drzewnym**. Wycinka, lasów z okolic Białej Przemszy spowodowała **wielką klęskę ekologiczną tamtych czasów**.
- ❖ **Zwielokrotnienie wycinki** odbudową sztolni
- ❖ Niszczanie cienkich warstw gleby -> **odsłonięcie luźnych piasków**
- ❖ Sprzyjało temu też **dokładne zdzieranie ściółki** z pokrywy glebowej,
oraz **wypas bydła** na zrębach
- ❖ **Działania te uruchomiły procesy eoliczne** – przenoszenie piasku (wydmy, pokrywy, obniżenia) – krajobraz pustylny (mimo opadów)

STAN OBECNY FENOMENU POLSKIEGO KRAJOBRAZU

Sukcesja naturalna, sztuczne nasadzenia -
zarastanie otwartych terenów luźnych piasków i
muraw napiaskowych przez sosnę zwyczajną, brzozę
brodawkowatą i sztucznie wprowadzone gatunki wierzb -
wierzbę piaskową
oraz wierzbę
ostrolistną
(kaspijską),
spowodowały
znaczący zanik
siedlisk
napiaskowych,
prowadząc do
kolonizacji terenu

Pustynia Błędowska – fenomen polskiego krajobrazu

Unikalna!

Cenna pod względem przyrodniczym (Natura 2000):

- 4 siedliska przyrodnicze
- 12 gatunków ptaków

Mimo wszystkich różnic, pewne podobieństwa do prawdziwych pustyń

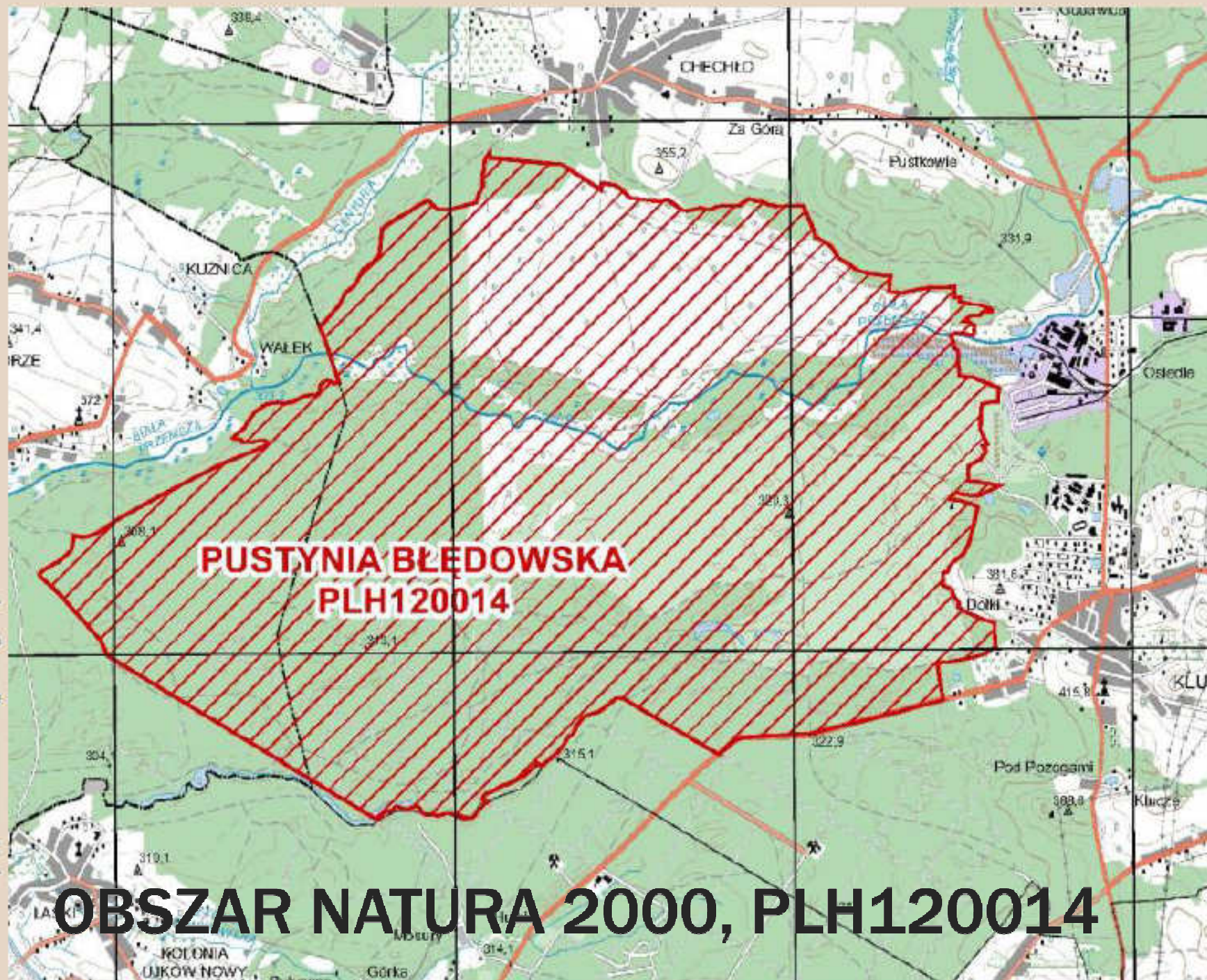
Jest świadectwem historii regionu – wartość kulturowa

To, co mogłoby ją zastąpić, jest mniej cenne

Jest tworem człowieka – potrzebuje naszej pomocy, by przetrwać!

Najważniejsze jest usunięcie drzew i krzewów!

OBSZAR NATURA 2000, PLH120014

OBSZARY CHRONIONE W GMINIE KLUCZE OBEJMUJĄCE PUSTYNIĘ BŁĘDOWSKĄ

❖ Obszary Natura 2000

LP	KOD	NAZWA	POWIERZCHNIA [HA]
1	PLH120006	<u>Jaroszowiec</u>	584,8
2	▲▼ PLH120014	<u>Pustynia Błędowska</u>	1963,9

❖ *Użytek Ekologiczny „Pustynia Błędowska”*

❖ *Park Krajobrazowy Orlich Gniazd*

Obszar NATURA 2000 zawiera się w całości

w granicach Parku Krajobrazowego

Zagrożenia dla Pustyni Błędowskiej

1. Zarastanie

- Ogranicza wpływ wiatru – zanikają procesy eoliczne
- Zacienianie
- Gromadzenie się materii organicznej
- Zmiana roślinności – zanikanie muraw napiaskowych
- Brak otwartej przestrzeni (ważna dla ptaków!)

Kępy wierzby płożącej piaskowej

Zagrożenia dla Pustyni Błędowskiej

2. Rozjeżdżenie

Część Pustyni od strony Chechła

Część pustyni od strony Chechła, rozjeżdżona wydma

Jazda korytem Białej Przemszy

Dwie strony sportów motorowych

- Rozjeżdżanie roślinności – niszczenie muraw
- Blokowanie możliwości dalszej sukcesji
- Za i przeciw – dla wydm śródlądowych
- Negatywne – dla reszty siedlisk

Maty glonowe

- warstwa próchniczna
- dużo azotu (sinice)
- dalsza stabilizacja powierzchni
- dogodne miejsce do kolonizacji przez porosty i rośliny

Wprowadzone sztucznie gatunki

Wydmuchrzyca piaskowa
Elymus arenarius

Naturalnie występuje na
wybrzeżach północnej i
zachodniej Europy, w tym
nad Bałtykiem

- utrwalają powierzchnię (zarastanie!)
- wypierają rodzime gatunki

Wierzba ostrolistna,
„wierzba kaspijska”
Salix acutifolia

Naturalnie występuje od
Finlandii po Tadżykistan

Jak ochronić Pustynię Błędowską?

Usunięcie drzew i dużych krzewów!

- Pozwoli wiatrowi na ruch – powrócą procesy eoliczne
- Brak zacienienia pozwoli rozwinąć się murawom
- Otwarta przestrzeń siedliskiem ptaków
- Zostawienie grup drzew (biogrupy) zwiększy różnorodność – miejsca gniazdowania i schronienia dla zwierząt
- Nie można wycinać drzew nadrzecznych (łęgi)

Co z ruchem quadów?

PROJEKT LIFE+

- ❖ „Czynna ochrona kompleksu priorytetowych siedlisk napiaskowych w obszarze Natura 2000 na Pustyni Błędowskiej”
- ❖ Project NR LIFE09 NAT/PL/000259
- ❖ Czas trwania projektu: 01.01.2011 – 30.11.2014

BUDŻET PROJEKTU	W EURO	W PLN	% BUDŻETU
CAŁKOWITY	2 594 996	9 082 486	100%
LIFE+	1 297 498	4 995 368	50%
NFOŚiGW	1 167 748	4 087 118	45%
WKŁAD GMINY KLUCZE	129 750	454 125	5%

CEL PROJEKTU

Celem projektu jest osiągnięcie właściwego stanu ochrony największego w Polsce kompleksu dwóch napiaskowych siedlisk przyrodniczych: ciepłolubnych muraw i wydm śródlądowych wymienionych w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej.

Najważniejsze gatunki

Szczotlica siwa
Corynephorus canescens

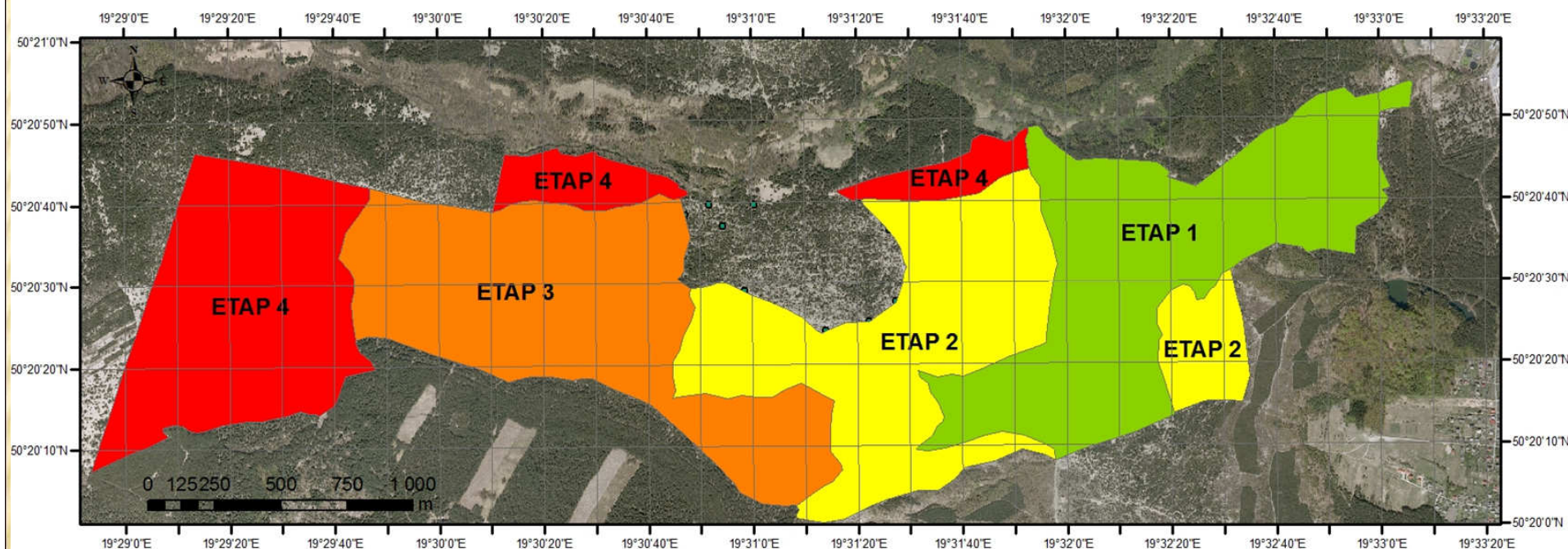
DZIAŁANIA PROJEKTOWE (1)

- ❖ **Przygotowanie terenu do wprowadzenia zabiegów ochrony czynnej – wykrywanie występowania niewypałów i niewybuchów**
- ❖ **Inwentaryzacja przyrodnicza i ekspertyzy naukowe**
- ❖ **Czynna ochrona siedlisk napiaskowych, czyli ręczne lub mechaniczne karczowanie drzew, zagajników rzadkich i gęstych rozproszonych**

Mapa 3. Pustynia Błędowska - teren przeznaczony do zabiegów ochrony czynnej (odkrzewiania) w ramach projektu wraz ze strefą buforową. Ten sam teren (wraz z strefą buforową) jest przeznaczony do eliminacji niewypałów i niewybuchów.

**ZAKRES PRAC ZWIĄZANYCH Z OCHRONĄ
CZYNNA PRIORYTETOWYCH SIEDLISK NA
PUSTYNI BŁĘDOWSKIEJ**

DZIAŁANIA PROJEKTOWE (2)

Prowadzimy stronę internetową projektu

PUSTYNIA BŁĘDOWSKA

Szukaj...

STRONA GŁÓWNA

Widok z Czubatki na obecny stan Pustyni Błędowskiej.
Główny punkt widokowy.

1 2 3 4 5

MENU WITRYNY

- Aktualności
- Pustynia Błędowska
 - Wprowadzenie
 - Geneza powstania
 - Stan obecny
 - Przyszłość - projekt
 - Ochrona Przyrody
 - Dojazd

AKTUALNOŚCI

Współpraca z Ekologicznymi Klubami Europejskimi

Wpisany przez Krzysztof Florys poniedziałek, 28 marca 2012 08:11

W dniu 07 marca w szkole podstawowej w Kluczach, odbyło się spotkanie opiekunów Ekologicznych Klubów Europejskich. Tematem spotkania były tegoroczne tematy przewodnie klubów, którymi są: ochrona bioróżnorodności, dziedzictwo kulturowe, Pustynia Błędowska. Dyskutowano o ogłoszonych konkursach dla uczniów: plastycznym

LIFE

NATURA 2000

NFOŚiGW

GMINA KLUCZE

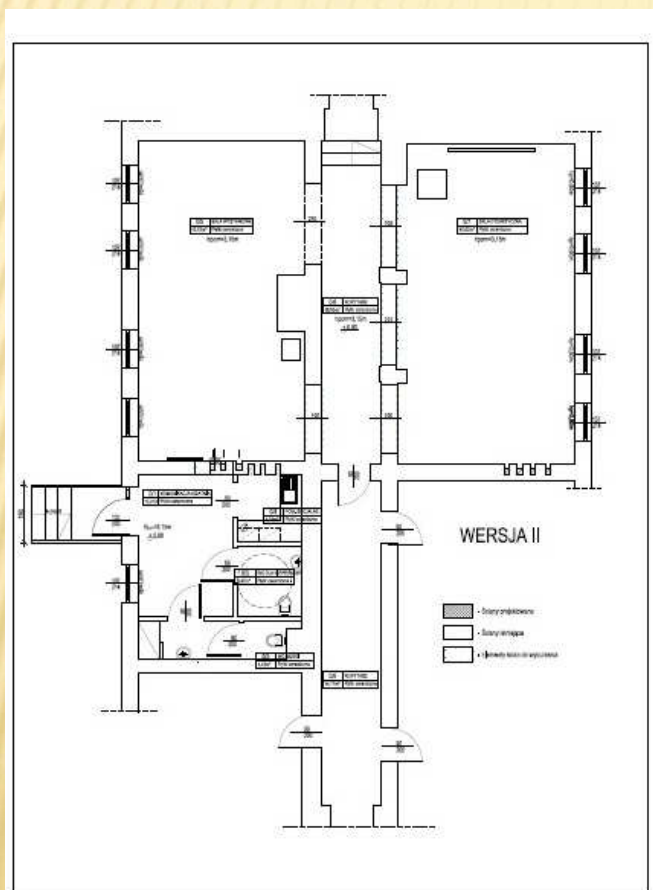
DZIAŁANIA PROJEKTOWE (3)

- ❖ Organizacja międzynarodowej konferencji
- ❖ Organizacja serii warsztatów, oraz spotkań promocyjnych w szkołach
- ❖ Opracowanie, edycja i publikacja podręcznika ochrony siedlisk na

DZIAŁANIA PROJEKTOWE (4)

❖ Utworzenie Pustynnego Centrum Informacji

DZIAŁANIA PROJEKTOWE (5)

- ❖ **Utworzenie dwóch ścieżek edukacyjnych wraz ze stanowiskami demonstracyjnymi**
- ❖ **Monitoring przyrodniczy oraz monitoringu skuteczności prowadzonych działań ochrony aktywnej**

RADA PROJEKTU

Bezpośredni nadzór nad projektem sprawuje Rada Projektu w składzie:

1. **Kazimierz Ściażko** – Wójt Gminy Klucze, Przewodniczący Rady
2. **Dr Bożena Kotońska** – Zastępca Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Małopolsce, Regionalny Konserwator Przyrody
3. **Jerzy Zawartka** – Dyrektor Zespołu Parków Krajobrazowych woj. Małopolskiego
4. **Jan Książek** – Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Olkuszu
5. **Marek Broda** – Dyrektor Zespołu Parków Krajobrazowych Śląskiego
6. **Romuald Jurzykowski** – Nadleśniczy Nadleśnictwa Olk
7. **Norbert Bień** – Członek Zarządu Powiatu Olkuskiego
8. **Małgorzata Michna** – RDOŚ Kraków

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

